

Priloga „Gorenjcu“ števil. 37 z dne 14. septembra 1906.

Nova železnica skozi Karavanke, Bohinjske gore in čez Kras v Trst. Dalje.

Pokrajina se izpremeni od Avč naprej dokaj. Hribovje je nizko. Rastlinstvo kaže polagoma južni značaj. Vidimo prve smokve, vinograde, ciprese in breskve. Tudi človeška bivališča imajo drugo obliko, drugačne strehe; drugačne stolpe in hiše zagledamo. Le železnica kaže še vedno isti značaj kot dosedaj — smeje gradbe, ki pričajo o trdem boju tehnike z upornim svetom. Po 160 m dolgem viaduktu se vozimo na levem bregu Soče vrhu visokega opornega zidovja na drugi kamenit most čez potok Avče; potem so še trije krajši viadukti. Po velikanskem mostu čiti nato vlak na desni breg reke v postajo Kanal. Pri 76. km od Jesenic prevozimo kolodvor v Plavah, kmalu za njim 71 m dolg viadukt čez postranski potok, potem 450 m mereč prekop pod vasjo Prelesjem in slednjič drugi, 335 m dolg predor. Tukaj smo v ozki dolini severozapadno od Sv. gore, katere strmo, kamenito, z nizkim drevjem obraslo rebro se kmalu prikaže, na nje vrhu pa beli stolp in dolgi samostan, z rdečo streho ostro se ločič od južno modrega neba.

Kos Soške doline od Sv. Lucije do Avč je poln romantičnih, tupatam divjih krasot; svet do Plav je idilske lepote, pravi vrt med zelenim hribovjem, tvorečim na zapadni strani mejo med Avstrijo in Italijo; kos do Solkana pa je bolj enoličen in samotni, brez življenja, a zato ne manj lep. Zelena Soča na dnu, sive skale in pečine ob njej, enakomerna kraška rebra na desni in levi brez vsiljujočih je vrhovnih potez: vse to daje kraju, rekel bi, neki stiliziran značaj.

Blizu Solkana se peljemo čez sloveči Soški most, ki tvori nad vodo velikanski lok 85 m. Večkrat je slišati, da je to največji oblok iz kamena na celem svetu. To ni res; najdaljši je mostni oblok čez Siro v Plauenu na Nemškem, mereč 90 m, a služi le navadni vozni cesti. Res je torej to, da je naš most največji železniški take vrste. Vse gradbe dolžina znaša 220 m s postranskimi odprtini vred. Najbolje pojмимо smelost loka, ako se postavimo k nemu temelju in pogledamo navzgor — z neverjetno lakoto se vzpenja ozka kamenita pega v zrak; zdi se, da je nemogoča stvar in da se zdajinjzaj podere. Oblok je debel pri temelju 3·5 m, na vrhu 2·1 m, visok 21·8 m. V stavbi je 1900 kub. met. četveroogelnikov iz kamenolomov pri Nabrežini. Za oporno lesovje za časa gradbe so uporabili 1200 kub. met. lesa in okrog 250 centov železa za razne zveze. Na sredi se je naslanjala vsa opora na stebri v vodi, ki so ga posadili pnevmatično 9·4 m pod najnižjo vodno gladino (razlika višine vode ob suši in povodnji znaša do 3·6 m!). Na oder nad lokom so dovažali rezane kamene iz 300 m oddaljenih skladišč

ter jih postavljali na osmih krajih in več obrokah na mesto. Tako je bila zasigurana nepremičnost in homogeniteta lesenega, oziroma na njem ležečega kamenitega loka. Vse je bilo tako dobro urejeno, da so delo v 18 dneh dogotovili. Čez mesec dni so podrli oporno lesovje in pokazalo se je, da se je znižal vrh obloka le za nekaj milimetrov.

Par minut pozneje zagledamo goriški grad in samostan na Kostanjevici in vlak zropota na veliko postajo v Gorici.

Vožnja iz Gorice v Trst.

Obstoječa proga južne železnice je za nekaj kilometrov krajša nego nova državna med Gorico in Trstom; razen tega se vzdiguje ta na skoraj dvakrat višjo točko nego prva, namreč na 322 m v bližini Repentaborja proti 167 m južne železnice v Nabrežini. Zveza obeh mest bode torej po novi progi boljša le, ako bode vozil tod kak brzovlak, ki se na poti ne bode ustavljal tolikokrat (ali sploh ne) kakor vlaki na južni železnici.

Tik goriškega kolodvora je 230 m dolg predor skozi Kostanjeviški grič. Blizu Št. Petra se shaja nova proga s staro iz Gorice v Ajdovščino, ki so jo porabili v dolžini 7·9 km in na kateri sta dve postaji, Volčja draga in Prvačina. Nekaj sto metrov dalje se odstranja nova železnica na desno, gre skozi 160 m dolg prekop, drži čez Vipavo po železnem, 50 m dolgem mostu in zapusti slednjič Vipavsko dolino, vspenjajoč se po levem brdu Branice strmo navzgor. Ko prevozimo še kratek predor in 56 m dolg viadukt, dospemo na kolodvor v Rihenbergu, ki leži na zelo strmem rebro, tako da je bilo treba izkopati in nasuti nad 120.000 kub. metrov zemlje.

Krasen je odtod kakor tudi že na poti pogled na siva in strma rebra Trnovskega pogorja. Mogočno se vzdiguje iz mikavne Vipavske doline, poraslo na temenih in vrhovih z modrozelenim gozdom. To je slika, ki spominja na visoke planine, saj znaša tudi razmerna višina med dolino in vrhovi več nego 1000 m. Kakor naj bi nihče ne zamudil občudovati znamenitega in nenavadnega razgleda s Sv. Gore pri Solkanu, naj bi tudi ne opustil posetiti Trnovskih višav in šum. Trnovo, ki leži še na hribovju tik gozda, je kaj pripravno izhodišče za razne ture. Odtod greš lahko h gozdarski hiši v Krnici, 985 m visoko nad morjem, odkoder vidiš vso Vipavsko dolino, ves Kras, nedogledno morje, Furlanijo, skratka: kjer leži pred teboj naravni zemljevid vse dežele! Ali pa polezeš na ta ali oni vrh sredi morja dreves — kako obsežen je razgled šele od tam! Od Triglava do Adrije, od Furlanske planjave notri do kranjske dežele šviga vid; kako veličastna slika! In nič manj zanimiva ni hoja skozi šumo med vitkimi jelkami, visokimi bukvami in košatimi hrasti. Da, tako drevje je raslo povsod na sedaj golem Krasu v davnih, davnih časih! —

Konec prih.

Novičar.

O karavanški železnici. Dne 30. septembra se vrši slavnostna otvoritev zadnje delne železnice. To sta progi Beljak-Rožek čez karavanški predor na Jesenice in zahodna delna proga Celovec-Jesenice. S tem bo dovršena direktna druga železniška proga iz puštriške doline do Trsta. Progi se izročita dne 1. oktobra javnemu prometu.

Tombolo priredi gasilno društvo na Jesenicah dne 16. sept. t. l. na vrtu g. Ivana Jerjana na Savi. Čisti dohodek je namenjen za napravo gasilnega orodja.

Kegljanje na dobitke gasilnega društva na Jesenicah se zaključi dne 23. septembra t. l. točno ob starih popoldne.

Tovarna v Beli peči je dobila za svoj obrat nov kanal z vodno močjo 800 konjskih sil. Kakor se govori, namerava družba ostale svoje bogate vodne moči iz otoka klanskih jezer pozneje uporabiti za druge namene. Sedaj izdeluje posebne vrste tanke verige, ki se razpošiljajo večinoma v inozemstvo in se podjetju veliko bolj izplačajo, kakor pa izdelava jeklenovine. Zadnja dividenda je znašala 5½% Akcijski kapital 937.000 K je večidel v eni sami rodbini.

Pogorel je dne 5. t. m. kozolec posestnika Franca Orehovnika v Mojstrani. S kozolcem je pogorel ves letošnji pridelek žita in sena. Sodi se, da je nekdo zažgal.

Požar. Dne 13. t. m. popoldan je upepelil požar hišo in gospodarsko poslopje Jožefu Pintarju v Gojzdu pri Kranjski gori. Ogenj je nastal vsled neprevidnosti neke v hiši stanujoče ženske. Bila je nevarnost, da se ogenj razširi, kajti pihal je precej močan veter, in se tudi ravno v okolišu požara nahaja več hiš in gospodarskih poslopij, katero je vse z deskami krito. Neutrudenemu delu domačinov in vrlemu gasilnemu društvu iz Kranjske gore, katero je ne preveč oddaljeno zamoglo brzo priti na pomoč, se je posrečilo ogenj omejiti le na to poslopje še predno so dospela druga bolj oddaljena gasilna društva na pogorišče, nekaj se jih je pa že med potom zvedoč, da je ogenj lokaliziran — vrnilo.

Z Dovjega. Kdaj se pri nas že vendar ovrže volitve novega odbora, povprašujejo se volilci, ker je vse zaspalo. Mi jim svetujemo, naj gredo prašat, in on jim bode že dal odgovor, kajti gotovo dobro ve, koliko časa bode potrebovalo okrajno glavarstvo, da reši pritožbe proti njegovemu umetno sestavljenemu imeniku.

* * *

Eden, ki živi od svojih raztrganih hlač. V Berolinu je že dolgo časa živel kočijaž Karel Kahler, ne da bi kaj delal. Kar je potreboval za svoje življenje, donasale so mu njegove raztrgane hlače. Vsak dan je tolikim in tolikim ljudem dokazal, da mu je njihov pes raztrgal hlače. In ljudje so bili veseli, da mu mrcina ni zasadiła zob tudi v meso, kar bi bilo vsekakor dražje, tako pa so plačali Kahlerju le 1 marko 50 pfenigov odškodnine za hlače in mož je bil zadovoljen.

Zahtevajte 'Gorenjca' v vseh kavarnah in gostilnah!

Ljubljana (Kolizej) **R. LANG** na Marije Terezije cesti

Zalagatelj društva c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecialiteta: Gostilniški stoli.

Modrool iz žlona-tega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

180-11

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozički po vaški ceni.

Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Za spalno sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Špecialitete v nevestinlhalah. Veliki prostori, pri-tilčno in v I. nad-stropju.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Vizitnice in kuverte po najnižjih cenah.

Jv. Pr. Sampret, tiskarna v Kranju.

Rezervna zaklada: **K 66.277.**

Denarni promet v l. 1905: **K 3,216.500.**

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe po 5 $\frac{1}{2}$ %, na menice pa po 6%. — Eskompirajo se tudi trgovske menice.

Urduje se v centrali in podružnici vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne, izvzemši nedelje in praznike popoldne.

Poštno-hranilnični račun št. 45.867.

151-7